

EU og Internationalt
Den 20. februar 2019
MFVM 776

Samlenotat
Rådsmøde (miljø) den 5. marts 2019

2. (Evt.) Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om mindstekrav til genbrug af vand
– *Politisk drøftelse*
KOM(2018)337 side 2

3. (Evt.) Kommissionens forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/83/EF om kvaliteten af drikkevand (omarbejdet)
– *Generel indstilling*
KOM(2017)753 side 8

4. Kommissionens årlige vækstundersøgelse: Grønning af det europæiske semester.
– *Udveksling af synspunkter*
KOM(2018)770 side 20

5. Kommissionens meddelelse: Mod en omfattende EU-ramme for hormonforstyrrende stoffer og om Kommissionens rapport: Gennemgang af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1223/2009 om kosmetiske produkter for så vidt angår stoffer med hormonforstyrrende egenskaber
– *Politiske drøftelse*
KOM(2018)734 og KOM (739) side 22

NOTAT OM RÅDSMØDE (MILJØ)

Den 5. marts 2019

2. (Evt.) Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om mindstekrav til genbrug af vand KOM(2017)753

Revideret genoptryk af revideret grundnotat oversendt til Folketingets Europa-udvalg den 24. november 2018. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til forordning om minimumskrav ved genanvendelse af rensset spildevand. Forslaget lægger op til, at der ved genanvendelse af rensset spildevand til markvanding fastsættes minimumskrav for henholdsvis vandkvalitet samt overvågningsfrekvens og -validering. Herudover stiller forslaget krav om risikostyring med henblik på at forhindre farer for både miljøet og menneskers sundhed. Det er ikke forventningen, at forordningen vil få reel indflydelse i forhold til markvanding i Danmark, da tilgængeligheden af grund- eller overfladevand af passende hygiejnisk kvalitet på nuværende tidspunkt generelt vurderes at være tilstrækkelig. Derudover vurderes etablering af genindvindingsanlæg og distribution af rensset spildevand ikke at være økonomisk attraktivt for forsyningerne, med mindre der opleves tørkeperioder flere år i træk. Forslaget vurderes på den baggrund ikke at have økonomiske eller administrative konsekvenser for staten, regioner, kommuner eller erhvervslivet. Det er vurderingen, at faste krav til vandkvalitet vil være en hjælp til den lokale primærproducent, som dermed får nemmere adgang til konkret brug af rensset spildevand til markvanding i de medlemsstater, hvor vand er en begrænset ressource. Faste krav til rensset spildevand vil medvirke til en ensartet hygiejnisk kvalitet af primærprodukter produceret i EU. Forslaget skønnes derfor at have en positiv virkning i forhold til beskyttelsesniveauet for fødevarer, idet de faste krav også har betydning for import af fødevarer. Forslaget skønnes ikke at berøre miljøbeskyttelsesniveauet i Danmark for så vidt angår grund- og overfladevand, da forordningen foreskriver, at alle eksisterende relevante direktiver skal overholdes, før der kan gives en tilladelse.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2018) 337 af den 28. maj 2018 fremsendt forslag til forordning om minimumskrav for genbrug af vand.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 192 og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294.

Forslaget forventes på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 5. marts 2019 med henblik på politisk drøftelse.

Formål og indhold

Kommissionens forordningsforslag tager afsæt i udviklingen af tørkeperioder, der som følge af klimaforandringerne over de seneste 30 år, er forøget drastisk både i intensitet og hyppighed. Disse stadig mere hyppige og intense tørkeperioder skader både miljømæssigt og økonomisk, og Kommissionen estimerede i 2012, at antallet af områder og mennesker berørt af tørke steg med næsten 20 % i perioden 1976-2006, og at den samlede omkostning som følge af tørke beløb sig til 744 mia. kr. I forhold til vandbesparende tiltag, finder genanvendelse af rensset spildevand på EU-plan anvendelse til en række forskellige formål, hvoraf markvanding udgør det største potentiale.

Forslaget er en del af Kommissionens handlingplan for cirkulær økonomi – Closing the Loop – fra december 2015. Formålet med handlingsplanen er at gøre EU's økonomi mere bæredygtig, ressourceproduktiv og kon-

kurrenceedygtig ved at minimere affaldsmængden og bevare produkters, materialers og andre naturressourcers værdi i økonomien længst muligt. Forslaget skal ses i sammenhæng med denne handlingsplan, hvor udarbejdelse af et lovforslag om mindstekrav til genbrug af vand til kunstvanding og grundvandsdannelse indgår som et element. Herudover spiller forslaget også ind til EU's gennemførelse af verdensmål nr. 6 om vand og sanitet, der fastsætter et mål om væsentligt større genvinding og sikkert genbrug af vand globalt inden 2030.

Hovedformålet med forordningen er at afhjælpe den stigende vandknaphed i EU samtidig med, at der sikres et højt sundheds- og miljøbeskyttelsesniveau.

I forhold til at sikre et højt sundheds- og miljøbeskyttelsesniveau lægges der i forslaget op til, at genanvendelse af rensede spildevand til markvanding dels lever op til en række minimumskrav om henholdsvis vandkvalitet og overvågning og dels, at der foretages risikovurderinger for de anlæg hvorfra det rensede spildevand distribueres.

Forslaget vedrører alene genanvendelse af rensede spildevand til markvanding. Minimumskravene til vandkvaliteten og overvågning er beskrevet i bilag I. Både vandkvalitets- og overvågningskrav fordeler sig over tre afgrødekategorier: 1) Afgrøder der konsumeres rå, og som er i direkte kontakt med det genanvendte spildevand. 2) Afgrøder der konsumeres rå, men som ikke er i direkte kontakt med det genanvendte spildevand, forarbejdede afgrøder, afgrøder til foder af kød- og malkekvæg. Denne kategori er yderligere underinddelt (B og C), alt efter om vandingsmetoden er drypvanding eller ej og 3) Industri-, energi- og frøafgrøder. Afhængig af afgrødekategori stilles forskellige minimumskrav til henholdsvis kvaliteten og overvågning. To af de seks parametre for både kvalitet og overvågning er fastsat i henhold til byspildevandsdirektivets bilag I.

Udover minimumskrav til overvågning, stilles der i forslagets artikel 5 også krav om, at der for anlæg, der distribuerer rensede spildevand til markvanding, skal udarbejdes en risikostyringsplan. Risikostyringsplanen har til formål at identificere farer, ricisi og forebyggende tiltag. I forslagets bilag II listes de centrale risikostyringsopgaver, som risikostyringsplanerne skal baseres på herunder, at alle eksisterende direktiver skal overholdes, før der kan gives en tilladelse. Endelig indeholder forslaget en række mere generelle bestemmelser om ansøgning og udstedelse af tilladelser samt myndighedskontrol med overholdelsen af tilladelser.

Formandsskabet har præsenteret nogle ændringsforslag. De væsentligste gennemgås nedenfor:

- Minimumsreglerne vil udelukkende gælde, når spildevand bliver genbrugt jævnfør forordningen.
- Øget fleksibilitet i forhold til hvilken myndighed, som skal give tilladelse.
- Afklaring af sammenhæng til byspildevandsdirektivet.
- Præcisering af, at spildevand fra anlæg, der anvender animalske og vegetabiliske råvarer undtages forordningskrav.

Europa-Parlamentets udtalelser

Forslaget blev behandlet i Europa-Parlamentets Miljøudvalg den 22. januar 2019. Europa-Parlamentet stemmer om ændringsforslagene den 11. februar 2019. De væsentligste ændringsforslag er:

Europa-Parlamentet er overordnet set positiv overfor Kommissionens forslag. Væsentligste punkter er et ønske om klarere forordningstekst i forhold til definitioner, roller og forpligtigelser. I forhold til definitioner foreslås en række præciseringer af termer som anvendes i forordningen. I forhold til minimumskrav foreslås det at udvide med et krav om salmonella for at garantere endnu højere fødevarerikkerhed.

Derudover foreslås det, at anvendelsesområdet for forordningen udvides til også at omfatte anvendelse til genanvendelse af vand til industri, rekreative og miljømæssige formål.

Nærhedsprincippet

Kommissionen oplyser, at der med forslaget på EU-niveau fastsættes regler, der har til formål at beskytte både miljøet og menneskers sundhed, inden for rammerne af Unionens beføjelser og under overholdelse af nærhedsprincippet. Forslaget vurderes at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Da der er tale om en forordning, vil vedtagelse af forslaget have direkte retsvirkning for Danmark.

Konsekvenser

Det er ikke forventningen, at forordningen vil få reel indflydelse i forhold til markvanding i Danmark, da det vurderes, at forsyningsselskaberne ikke investerer i genindvindings- og distributionsanlæg, med mindre efterspørgslen er konstant og, at der således forventes tørkeperioder hvert år. At sommeren 2018 har været ekstraordinært tør, ændrer ikke på denne vurdering. Derudover vurderes tilgængeligheden af grund- eller overfladevand af passende hygiejnisk kvalitet på nuværende tidspunkt generelt at være tilstrækkelig. Kommunen ville dog skulle foretage en konkret vurdering inden meddelelse af tilladelse til vandindvinding af grund- og overfladevand, som lokalt vil kunne indebære en begrænsning af vandingsmulighederne. På nuværende tidspunkt gøres der kun få steder forsøg med at anvende rensset spildevand til markvanding (Samsø), og det er foregået inden for rammerne af fødevarerhygiejneforordningen.

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har ingen umiddelbare lovgivningsmæssige konsekvenser, da forordningen vil have direkte retsvirkning. Det er i dag op til den enkelte primærproducent at vurdere, om vand af en given kvalitet kan bruges til markvanding, jf. Forordning (EF) Nr. 852/2004 af 29. april 2004 om fødevarerhygiejne (fødevarerhygiejneforordningen) samt Forordning (EF) Nr. 183/2005 af 12. januar 2005 om krav til foderstofferhygiejne (foderhygiejneforordningen). Med dette forslag til forordning fastsættes konkrete grænseværdier for vandets kvalitet ved genvindingsanlægget.

Økonomiske konsekvenser

Forordningsforslaget vil finde anvendelse på baggrund af efterspørgsel fra landbruget i de enkelte medlemsstater. Herefter vil det pågældende renseanlæg skulle etablere/omdannes til et genvindingsanlæg. Det vil medføre omstillingsomkostninger og driftsomkostninger for renseanlæggene samtidig med, at disse også skal have en ny tilladelse fra kommunen, hvilket vil medføre administrative omkostninger for både landbrugserhvervet og kommunerne. Renseanlæggenes omkostninger vil skulle dækkes af landbruget, hvilket vil medføre højere omkostninger til vanding sammenlignet med indvinding af grund- og overfladevand, hvis det bliver brugt i dag. Kommunerne vil skulle bære de administrative meromkostninger i forbindelse med de nye tilladelser.

Da forordningsforslaget vil give mulighed for en *frivillig* udvidelse af de samlede vandingsressourcer, vil muligheden kun bruges, når det er økonomisk fordelagtigt for landbrugserhvervet. Man skal dog være opmærksom på, at landbrugserhvervets anvendelse af rensset spildevand kun vil finde sted, når afstanden til genvindingsanlægget er kort.

For de renseanlæg, der i dag udleder til vandløb og søer vil gælde, at de vandmiljøer, der normalt modtager det rensede spildevand fra rensningsanlægget, vil have ekstra behov for vandet i tørkeperioder. Ca. 43 % af det rensede spildevand udledes til vandløb og søer. For mange af de renseanlæg, der udleder til havet gælder, at afstanden til landbruget vil være så stor, at omkostningerne ved at etablere en forsyningsledning til markerne vil overstige gevinsterne ved muligheden for øget vanding. Det vurderes derfor, at forordningsforslaget primært vil have betydning på Samsø. Det skyldes en kombination af lav gennemsnitlig årsnedbør og en vandkrævende landbrugsproduktion, der skaber risiko for uønsket saltvandsindtrængning ved indvinding af grundvand. Landbruget på Samsø benytter i dag grundvand samt opsamlet regn- og drænvand til vanding. Grundvandsressourcen er begrænset, og der er interesse i at anvende rensset spildevand. Uklarhed om lovgivningen på området forhindrer udbredelsen af genbrug af rensset spildevand.

Der er i dansk lovgivning mulighed for, at visse næringsholdige spildevandstyper som for eksempel spildevand fra anlæg, der anvender vegetabiliske råvarer, kan udbringes på jordoverfladen til jordbrugsformål, når dette kan ske hygiejnisk forsvarligt. Udbringning af andet spildevand på jordoverfladen forudsætter en tilladelse fra den ansvarlige myndighed, og tilladelsen er baseret på en konkret vurdering af forholdene. I hvilket omfang der i Danmark vil blive gjort brug af forordningens muligheder afhænger af, om forsyningsselskaberne og modtagerne af det genvundne vand kan opnå en økonomisk fordel ved ordningen. I dag synes dette ikke umiddelbart sandsynligt i større skala, da landbruget i dag kun betaler egne udgifter til pumpning mv., når de markvander med egne grundvandsboringer eller overfladevand. De ville skulle betale genvindingsanlægget for selve vandet, hvis de får vandet leveret herfra.

Da det ikke er forventningen, at forordningen vil få reel indflydelse i forhold til markvanding i Danmark, vurderes forslaget ikke at have væsentlige statsfinansielle eller administrative konsekvenser for det offentlige eller erhvervet.

Beskyttelsesniveauet og andre konsekvenser

Fødevarerhygiejneforordningen og foderhygiejneforordningen stiller allerede i dag krav om anvendelse af vand, der ikke kan skade foder eller producerede fødevarer, men der er ikke fastsat konkrete grænseværdier for vandkvaliteten. Kommissionen har i 2017 udarbejdet en vejledning om forebyggelse af mikrobiologiske farer ved produktion af frugt og grønt¹. Denne vejledning indeholder vejledende grænseværdier i vandingsvand ved taphanen. Disse vejledende grænseværdier er højere og dermed lempeligere end forslaget og ikke så specifikke, som foreslået i den nye forordning. Forslaget skønnes derfor at have positiv virkning på fødevarer-sikkerheden i Danmark og i EU

Det er vurderingen, at faste krav til vandkvalitet vil være en hjælp til den lokale primærproducent, som dermed får nemmere adgang til konkret brug af rensset spildevand til markvanding i de tilfælde, hvor vand er en begrænset ressource. Faste krav til rensset spildvand vil medvirke til en ensartet hygiejnisk kvalitet af primærprodukter produceret i EU og er dermed med til at beskytte danske forbrugere.

Forslaget ændrer ikke på gældende grænseværdier for skadelige mikroorganismer i fødevarer, som fremgår af Forordning (EF) Nr. 2073/2005 af 15. november 2005 om mikrobiologiske kriterier for fødevarer (mikrobiologiforordningen). Både danske og udlandske afgrøder underkastes allerede i dag en stikprøvevis kontrol for skadelige mikroorganismer. Det er ikke vurderingen, at det nye forslag vil have betydning for kontrollen.

Forslaget fastsætter mindstekrav til vand, der skal anvendes til kunstvanding i landbruget i form af:

- at spildevand fra et anlæg for rensning af byspildevand skal behandles i et genvindingsanlæg, før det kan leveres til kunstvanding i landbruget,
- at det genvundne vand skal opfylde kvalitetskrav for Legionella og intestinale nematoder og varierende kvalitetskrav for E coli, BOD, TSS og turbiditet, fastsat afhængigt af det genvundne vands anvendelse,
- at en kompetent myndighed skal meddele en tilladelse til at levere genvundet vand, baseret på en risikostyringsplan, der er tilvejebragt af genvindingsanlæggets operatør i samråd med operatøren af det spildevandsanlæg, der leverer vandet, og slutbrugere af vandet. I denne tilladelse fastsættes de i forordningen fastsatte relevante minimumskrav til vandets kvalitet og overvågning heraf samt eventuelle øvrige betingelser, der er nødvendige for at afbøde uacceptable risici for menneskers og dyrs sundhed eller miljøet,
- at den kompetente myndighed gennemfører overensstemmelseskontrol af det genvundne vand.

Det indebærer, at det genvundne vand, ifølge forslaget, skal opfylde byspildevandsdirektivets krav til udledninger fra renseanlæg til organisk materiale svarende til biologisk rensning, uden krav til næringsstoffer eller andre forurenende stoffer. Det vil sige, at vand til vanding i landbruget, ifølge forslaget, skal opfylde lempeligere krav til stofindhold end udledt spildevand fra danske renseanlæg. Renseanlæg, der omstilles fra udled-

¹ Vejledning om imødegåelse af mikrobiologiske risici i friske frugter og grøntsager i primærproduktionen gennem god hygiejne (2017/C 163/01)

ning til at producere vand til vanding i landbruget, kan derfor ikke forventes nødvendigvis at videreføre den eksisterende videregående rensning af spildevandet. Virksomheder, der i dag har deres spildevand tilsluttet et forsyningsselskabs rensesanlæg, har med forslaget også muligheden for kun at lade deres spildevand gennemgå biologisk rensning med henblik på, at det leveres til vanding i landbruget. Det genbrugte vand til vanding i landbruget har dermed potentielt en dårligere kemisk kvalitet (næringsstoffer og andre forurenende stoffer, f.eks. lægemiddelrester) end udledt rensset spildevand i Danmark.

I det omfang næringsstofindholdet fra udbragt spildevand på landbrugsjord ikke indgår i et landbrugs gødningsregnskab, kan den øgede kvælstofbelastning på marken som resultat af vanding med spildevand potentielt føre til lokal øget næringsstofbelastning på grund- og overfladevand og natur på grund af afstrømning og deposition. Afstrømning kan også føre til øget belastning af vandmiljøet og den terrestriske natur med andre forurenende stoffer. Forslaget stiller dog krav om overholdelse af eksisterende direktiver, herunder Nitratdirektivet.

En konsekvens af forslaget kan også være, at der udledes reducerede mængder rensset spildevand til overfladevand. Det kan lokalt reducere belastningen med næringsstoffer og andre forurenende stoffer til et vandområde, som hidtil har modtaget rensset spildevand. Reduktionen må dog forventes at være begrænset, da avanceret rensset spildevand har et lavt indhold af næringsstoffer og andre forurenende stoffer. At afskære spildevandet kan i øvrigt resultere i dårligere vandløbsforhold, hvis spildevandet er afgørende for et vandløbs vandføring. I tørre perioder vil det derfor ikke være hensigtsmæssigt at omdirigere udløb til målsatte vandløb og søer til landbrugsjorden, da dette kan skabe hydrauliske problemer i forhold til mål opfyldelse i disse vandløb og søer. Udløb til havet har ikke samme hydrauliske problemstilling.

Ved vanding af landbrugsjord vil en del af spildevandet nedsive mod grundvandet. Afhængigt af jordbundsforholdene kan et areal være mere eller mindre egnet til nedsivning med risiko for, at næringsstoffer og andre forurenende stoffer påvirker grundvandet, herunder vand til drikkevandsindvinding for vandværker og enkeltindvindinger. Muligheden for at anvende spildevand til vanding i landbruget må i Danmark forventes ikke at påvirke omfanget af indvinding af grundvand eller overfladevand til markvanding, da landbruget ikke forventes at erstatte en eksisterende velfungerende og økonomisk fordelagtig vandindvinding med vanding med spildevand. Herudover skal det bemærkes, at ca. 70 % af alt spildevandsslam, og hermed næringen i spildevandet, udbringes på landbrugsjorden.

Kontrolhyppigheden for organisk materiale, der ifølge forslaget skal kontrolleres for, svarer til de gældende kontrolhyppigheder for udledt spildevand efter byspildevandsdirektivet og danske regler, dog med større kontrolhyppighed for genvundet vand med kvalitetsklasse A. Derudover er der med forslaget krav om kontrol af suspenderet stof og turbiditet, som er parametre, som den danske spildevandsregulering ikke har obligatoriske kontrolkrav til.

Sammenfattende vurderes, at i det omfang forslaget fører til øget udbringning af spildevand på landbrugsjord, kan det potentielt indebære en direkte eller indirekte påvirkning af et overfladevandområde eller en grundvandsforekomst samt akvatisk og terrestrisk natur og dermed potentiel resultere i en forringelse af overfladevandområdets, grundvandsforekomstens eller naturens tilstand og eventuelt hindre opfyldelse af det fastlagte miljømål. Desuden kan det potentielt forringe kvaliteten af vand indvundet til drikkevand. Det er ikke forventningen, at forordningen vil få reel indflydelse i forhold til markvanding i Danmark, da tilgængeligheden af grundvand eller overfladevand af passende hygiejnisk kvalitet på nuværende tidspunkt generelt vurderes at være tilstrækkelig. En vedtagelse af forslaget skønnes derfor ikke at berøre beskyttelsesniveauet i forhold til grund- og overfladevand i Danmark.

Høring

Forslaget har været i bred interessenthøring, og forslaget har været i høring i EU miljøspecialudvalget.

3F finder, at der skal lægges vægt på at sikre et højt beskyttelsesniveau i forhold til både miljø og fødevarer-sikkerhed. Endvidere bemærker 3F, at det skal sikres, at de personer, der skal arbejde, eller på anden måde

skal bevæge sig i og på arealer, hvor der er anvendt spildevand til vanding eller anden anvendelse, ikke udsættes for nogle arbejdsmiljømæssige risici eller anden form for sundhedsskadelig påvirkning.

Dansk Miljøteknologi hilser forslaget velkomment og er tilfredse med, at det er formuleret som et generelt forslag om genanvendelse af vand. Dansk Miljøteknologi fremfører, at Kommissionens forslag i første omgang kun sætter minimumskrav til genbrug af vand i landbruget, men forslaget formål lægger op til, at dette scope kan udvides til andre relevante sektorer. Dansk Miljøteknologi finder forslaget afgræsning til landbrug alt for snæver, hvis EU skal leve op til ambitionerne i cirkulærøkonomipakken samt EU's blueprint for Water, som netop fremhæver vandgenanvendelse som et af de store potentialer for en mere ressourceeffektiv anvendelse af vandressourcerne i EU. Dansk Miljøteknologi foreslår derfor at lægge vægt på at genanvendelse af vand til industrielle processer, som ikke allerede er omfattet af anden EU-regulering (for eksempel BREFF og BAT) medtages i denne forordning. I første omgang vil det være godt, hvis man kortlægger, hvilke industrier der allerede er omfattet og derigennem identificerer områder, hvor der er potentiale for vandgenanvendelse.

Dansk Industri peger på, at anvendelsesområdet, som er jordbrugsområdet, er snævert. Dansk Industri mener, at det vil fremme den generelle dagsorden om rette vandkvalitet til den rette anvendelse, hvis dette forslag også kunne understøtte genanvendelse af vand til en række anvendelser i byerne. Det kunne for eksempel være til bilvask, termisk ukrudtsbekæmpelse med damp og vanding af parkanlæg samt industrielt genbrug af vand, hvilket ville fremme den generelle vandresourceforvaltningsindsats i Europa. Dansk Industri opfordrer til at bede Kommissionen om at arbejde for at midler mod vandtab i vandforsyningen inkluderes i forslag vedrørende drikkevand. Dansk Industri fremfører desuden, at grænsedragningen til slamdirektivet og den danske implementering bør undersøges for at fastlægge, om spildevand, som alene er belastet med næringsstoffer kan ledes ud på marker under dette nye regelsæt, hvis det ellers overholder den fastlagte risikovurdering.

Landbrug & Fødevarer finder Kommissionens forslag til forordning vedrørende genanvendelse af rensat spildevand til markvanding godt og finder det ligeledes hensigtsmæssigt, at der fastsættes fælles standarder i en forordning med henblik på at sikre ens retningslinjer og dermed lige vilkår på tværs af medlemsstaterne. Det er vigtigt for fødevarerhvervet, at anvendelser af vand fra fødevarereproduktionen kan fortsætte uhindret, og at der ikke stilles yderligere krav til godkendelse, måling og dokumentation. Landbrug & Fødevarer er således bekymrede over definitionen af byspildevand, som omfatter vand defineret i byspildevandsdirektivet, hvor blandt andet anlæg, der anvender mælk og kartofler, er defineret som industrisektorer i direktivets bilag III. Såfremt disse vandtyper er omfattet af kravene, ser Landbrug & Fødevarer det nødvendigt, at der indføres en undtagelsesmulighed i forordningen, så vanding med vand fra blandt andet mejerier og kartoffelproduktion ikke skal igennem øgede administrative byrder, herunder godkendelser og tests. Endelig finder Landbrug & Fødevarer det vigtigt at det sikres, at de foreslåede bestemmelser ikke får betydning for den fortsatte anvendelse af slam på markerne. Landbrug & Fødevarer foreslår, at spildevand fra forarbejdning af vegetabiliske og animalske råvarer undtages forordningens krav.

Dansk Industri finder det vigtigt at sikre sammenhængen til andre relevante direktiver herunder byspildevandsdirektivet og vandrammedirektivet. Herudover mener Dansk Industri, at det er vigtigt at arbejde bredere for at undgå vandtab i de medlemslande, som ventes at gøre brug af forordningen.

Landbrug & Fødevarer finder, at det skal være op til medlemsstaterne at beslutte, hvorvidt omstændighederne nødvendiggør brug af forordningen for at undgå unødvendige byrder.

EF mener, at det skal sikres, at der ikke er nogle sundhedsmæssige risici for de personer, som skal håndterer slanger m.m.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Kommissionen præsenterede forslaget på rådsmødet (miljø) den 14. juni 2018. Forslaget hilses generelt velkommen, især af de sydeuropæiske medlemsstater, hvor man allerede har iværksat nationale projekter, som følge af stigende problemer med tørke. De nordeuropæiske medlemsstater og andre medlemsstater, hvor tørke under normale omstændigheder ikke er et problem, hilser også forslaget generelt velkomment. Dog ønsker denne gruppe af medlemsstater, at forordningen ikke pålægger medlemsstaterne øget brug af genanvendt spildevand til markvanding, hvis medlemsstatens omstændigheder ikke nødvendiggør dette, og det således kan ende op med uforholdsmæssigt store administrative byrder.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser generelt forslaget velkommet, idet man lægger vægt på, at der sikres et mindst lige så højt beskyttelsesniveau i forhold til både miljø og fødevarer sikkerhed som i dag, samt at der med forslaget stilles specifikke hygiejnekrav der kan øge sikkerheden for den danske forbruger i forhold til importerede fødevarer fra andre medlemsstater i EU.

Regeringen vil lægge vægt på, at det skal være op til medlemsstaterne selv at træffe beslutning om, hvorvidt nationale eller regionale omstændigheder nødvendiggør brug af rensset spildevand til markvanding.

Regeringen vil arbejde for, at forordningens samspil med eksisterende direktiver afklares.

Regeringen vil lægge vægt på, at spildevand fra anlæg, der anvender animalske og vegetabiliske råvarer undtages forordningens krav, så vanding med vand fra blandt andet mejerier og kartoffelproduktion ikke skal igennem øgede administrative byrder, men fortsat kan anvendes, når det er hygiejnisk forsvarligt.

Regeringen vil arbejde for, at forslaget på længere sigt udvides til andre relevante sektorer, således at det bliver muligt at fastsætte minimumskrav til genbrug af vand i andre sektorer end i landbrug.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt revideret grundnotat til Folketingets Europaudvalg 24. november 2018.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europavalg den 21. juni 2018.

Notaterne er ligeledes sendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

3. (Evt.) Kommissionens forslag til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/83/EF om kvaliteten af drikkevand (omarbejdet)

KOM(2017)753

Revideret genoptryk af samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. januar 2019. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionen har fremlagt forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/83/EF om kvaliteten af drikkevand. Forslaget lægger op til væsentlige ændringer i direktivet, hvoraf de største blandt andet omfatter opdatering af listen af parametre til vurdering af drikkevandskvaliteten, styrkelse af drikkevandssikkerheden gennem risikovurdering, samt forbedring af reglerne for gennemsigtighed og adgang til ajourførte oplysninger for forbrugerne. Herudover sigter forslaget efter at forbedre adgangen til sikkert drikkevand samt at modernisere og derigennem forenkle rapporteringsbestemmelser. Det vurderes at omarbejdningen vil have en positiv effekt på beskyttelsesniveauet og øge drikkevandssikkerheden i Europa. Forslaget forventes at medføre økonomiske omkostninger for vandforsyningsselskaber, og dermed i sidste end vandforbrugerne, samt for kommuner og stat.

Baggrund

Kommissionen har ved KOM (2017) 753 endelig af den 1. februar 2018 fremsendt forslag til ændring af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/83/EF om kvaliteten af drikkevand. Forslaget er oversendt til Rådet den 1. februar 2018 i en dansk udgave.

Forslaget er fremsat med hjemmel i TEUF artikel 192, stk. 1, og skal behandles efter proceduren for den almindelige lovgivningsprocedure i TEUF artikel 294. Rådet træffer afgørelse med kvalificeret flertal.

Forslaget forventes på dagsordenen til rådsmødet (miljø) den 5. marts 2019 med henblik på en generel indstilling.

Formål og indhold

Kommissionens direktivforslag er en omarbejdning af direktiv 98/83/EF, også kaldet drikkevandsdirektivet, og fastsætter regler om kvaliteten af det drikkevand, der forbruges i EU. Forslaget viderebringer det nuværende direktivs formål om at beskytte menneskers sundhed mod de skadelige virkninger af enhver forurening af drikkevand ved at sikre, at drikkevandet er sundt og rent. Forslaget tager afsæt i Kommissionens REFIT evaluering af drikkevandsdirektivet, som Kommissionen forpligtede sig til at foretage som respons på det europæiske borgerinitiativ 'Right2Water'. Resultaterne fra evalueringen udkom i december 2016 og bekræftede, at drikkevandsdirektivet er det relevante værktøj til at sikre en høj kvalitet af drikkevand i EU. Evalueringen identificerede dog en række områder med plads til forbedring. Til grund for forslaget ligger desuden en konsekvensanalyse. REFIT-revisionen af drikkevandsdirektivet indgik i Kommissionens arbejdsprogram 2017 som et initiativ, der skulle bidrage til implementering af EU's handlingsplan for den cirkulære økonomi.

Opdatering af listen over parametre til vurdering af drikkevandskvaliteten

Det foreslås, at listen over parametre med kvalitetskrav opdateres på grundlag af Verdenssundhedsorganisationens (WHO) anbefalinger. Grænseværdierne for de enkelte parametre, blandt andet nitrat, kan efter vedtagelse af direktivet ændres via en delegeret retsakt i lyset af den videnskabelige og tekniske udvikling.

Indførelse af en mere risikobaseret tilgang til vandsikkerhed

I forslagets (artikel 7-10) lægges der op til styrkelse af drikkevandsikkerheden gennem risikovurdering. Et af elementerne er forslaget om indførelse af forpligtelser til at foretage farevurdering af vandforekomster, som anvendes til indvinding af drikkevand. Baseret på farevurderingen, som blandt andet skal indeholde udpegnings af farer og forureningskilder, kan medlemsstaterne træffe forebyggende eller afbødende foranstaltninger. Dette supplerer vandrammedirektivets krav om at udpege og kontrollere vandforekomster, som anvendes til indvinding af drikkevand, samt direktivets krav til medlemsstaterne om udarbejdelse af indsatsprogrammer og herunder træffe foranstaltninger med henblik på at beskytte vandindvindingsområder.

Herudover lægges der i forslaget op til, at der som noget nyt indføres en forpligtelse for medlemsstaterne til at sørge for, at der udføres en risikovurdering af forbrugernes fordelingsnet og de tilhørende produkter og materialer med henblik på at vurdere, om disse påvirker vandkvaliteten, ligesom der skal ske en verifikation af, om ydeevnen for byggevarer i kontakt med drikkevand er tilstrækkelig i forhold til specifikke krav til byggevarer specificeret i forordning (EU) nr. 305/2011 (byggevarerforordningen) vedrørende afgivelse af stoffer til drikkevand.

I risikovurderingerne skal der blandt andet kontrolleres for bly og *Legionella* i de bygninger, hvor faren for menneskers sundhed anses for at være størst. Dette er begrundet i, at *Legionella*, som overføres gennem varmtvandsanlæg gennem indånding for eksempel ved brusebade, ifølge WHO er den største sundhedsmæssige byrde af alle vandbårne patogener. På baggrund af risikovurderingen og kontrollen kan medlemsstaterne træffe foranstaltninger, såsom uddannelse af blikkenslagere, samt oplysning og rådgivning til husejere om behandlingsteknikker i samarbejde med vandleverandørerne.

I 2015 blev der med det ændrede bilag II i direktivet indført forpligtelser for vandleverandører til at udføre forsyningsrisikovurdering. Disse forpligtelser videreføres med det nye direktivforslag.

Forbedre reglerne for gennemsigtighed og adgang til ajourførte oplysninger til forbrugere

Omfanget og hyppigheden af information til forbrugerne foreslås forøget. Udgangspunktet for forslaget er, at gennemsigtighed vil øge forbrugernes tillid til deres drikkevand og herunder kvaliteten, fremstillingen og forvaltningen heraf.

Kommissionen vurderer, at øget information om vandhanevands kvaliteter vil tilskynde forbrugerne til i højere grad at fravælge vand på flasker og dermed reducere energiforbruget til både produktion og bortskaffelse af plastflasker. Informationen skal gives på to måder. For det første skal en række oplysninger stå til rådighed online. For det andet skal visse specifikke oplysninger gives direkte til forbrugerne, for eksempel på deres fakturaer.

Forbrugerne skal uopfordret modtage oplysninger om blandt andet vandprisen, omkostningsstrukturen til såvel drikkevand som spildevand, vandforbruget, sammenligning af forbruget med et gennemsnitligt forbrug for en husstand i samme kategori, risikovurdering af vandforekomster som anvendes til indvinding af drikkevand, vandbehandlingen, spildevandshåndteringen samt eventuelle omkostninger vandforsyningen har til formål at sikre drikkevand til sårbare eller marginaliserede befolkningsgrupper.

Forbedre adgang til sikkert drikkevand

Kommissionen foreslår indført en ny bestemmelse om ”adgang til drikkevand”, som har til formål at forbedre adgangen for alle til drikkevand og fremme brugen heraf på medlemsstaternes område. Forpligtelsen, som efter den foreslåede bestemmelse påhviler medlemsstaterne, består af følgende tre hovedpunkter:

1. Udpegning af mennesker uden adgang til drikkevand og årsager til den manglende adgang, vurdering af mulighederne for at forbedre disse menneskers adgang og oplyse dem om mulighederne for at tilslutte sig fordelingsnettet eller om alternative midler til at få adgang til vandet. Medlemsstaterne skal i den forbindelse træffe alle nødvendige foranstaltninger for, at sårbare og marginaliserede befolkningsgrupper har adgang til drikkevand. Har de ikke det, skal medlemsstaterne straks oplyse dem om kvaliteten af det vand, som de benytter, og om eventuelle foranstaltninger, der kan træffes for at undgå skadelige virkninger på menneskers sundhed forårsaget af forurening af drikkevand.
2. Etablering og vedligeholdelse af udstyr udendørs og indendørs med henblik på gratis adgang til drikkevand i det offentlige rum.
3. Fremme anvendelse af drikkevand ved at iværksætte informationskampagner om kvaliteten af vandet, tilskynde til at levere vandet i forvaltninger og offentlige bygninger og tilskynde til, at drikkevand stilles til rådighed uden beregning i restauranter, kantiner og i forbindelse med catering

Medlemsstaterne har også lov til at fastsætte differentierede takster, der afspejler befolkningens økonomiske og sociale vilkår.

Modernisere af rapporteringsbestemmelser

Endelig foreslås det, at medlemsstaternes afrapportering delvis forenkles og suppleres med nye indberetninger. Med forslaget skal medlemsstaterne indføre nye datasæt, som rummer oplysninger om hændelser, overskridelser af parametre fastsat i direktivets bilag, farevurderinger og risikovurderinger af forbrugernes fordelingsnet samt foranstaltninger, der træffes til genoprettelse af tilfredsstillende vandkvalitet. I dag sker rapporteringen hvert tredje år for forsyninger, der leverer mere end 1.000 m³ om dagen eller til en befolkning på mere end 5.000 personer.

Formandskabets ændringsforslag

Siden forslaget blev forelagt den 1. februar 2018 har tre konsekutive formandskaber fremmet sagen i Rådet.

De væsentligste ændringer, der fortsat arbejdes med er:

- Mulighed for at meddele tidsbegrænset dispensation for overskridelser af kvalitetskrav til drikkevandet, hvis disse ikke har sundhedsmæssige konsekvenser. Der er mulighed for undtagelse på to gange tre år.
- Der foreslås undtagelser for mindre vandforsyninger, der leverer under 10 m³ i gennemsnit om dagen eller til færre end 50 personer således at reglerne svarer til dem der er i dag.

- Henvisningen til domstolsprøvelse slettes og erstattes med en betragtningstekst herom.
- Hormonforstyrrende stoffer foreslås inkluderet i arbejdet med en såkaldt "overvågningsliste" ..
- Det foreslås, at der indføres nogle undtagelser for fødevarer, hvis vandforsyning er underlagt anden relevant EU lovgivning for fødevarer. Det foreslås i den forbindelse, at medlemsstater kan undtage fødevarer fra drikkevandsdirektivet, hvis de nationale myndigheder vurderer, at kvaliteten af vandet ikke vil påvirke fødevarerproduktets sundhed, og hvis deres vandforsyning opfylder betingelserne i fødevarerlovningen.
- Med formandsskabets ændringsforslag lægges også op til, at intervallet for fareevaluering af vandforekomster ændres fra hvert 3. år til med regelmæssigt interval – dog minimum hvert 6. år. I forhold til forsyningsrisikovurderingen udspecificeres en række forhold, der skal tages højde for i forbindelse med vurderingen. Det foreslås, at det under visse betingelser skal være muligt justere frekvensen eller helt at fjerne et eller flere parametre fra den liste af parametre, som skal monitoreres i forbindelse med forsyningsrisikovurderingen. Med kompromisforslaget kan drikkevandskontrollen tilrettelægges så den afspejler den særlige danske vandforsyning med grundvand, som ikke renses kemisk eller desinficeres.
- For så vidt angår materialer i kontakt med drikkevand, foreslås kriterierne fastlagt i drikkevandsdirektivet fremfor i byggevarerforordningen. Der lægges blandt andet op til, at der udarbejdes gennemførelsesretsakter med henblik på at etablere positivlister og retningslinjer for godkendte materialer hvilket vil medføre en øget harmonisering i forhold til i dag.
- Direktivets forslag om adgang til drikkevand foreslås modificeret således, at medlemsstaterne selv skal tage initiativer for at sikre adgang til drikkevand for sårbare og marginaliserede grupper og medlemsstaten skal overveje tiltag til at fremme brugen af vandhanevand. Forslaget giver medlemsstaterne større fleksibilitet i forhold til hvilke handlinger der ønskes iværksat i forhold til Kommissionens oprindelige forslag. Efter tidligere ændringsforslag om at slette størstedelen af artiklen relateret til information til offentligheden, herunder informationer om energieffektivitet og vandlækage, foreslås det at genindsætte information i forhold til priser. Store vandværker skal dog indrapportere for eksempel energieffektivitet og vandlækager, hvilket Danmark arbejder for.
- Det foreslås, at medlemsstaterne kan definere en vejledende værdi for ikke-relevante metabolitter, og at de ellers vil skulle bruge en værdi på 0,75 µg/l
- Kontrol af legionella og bly i prioriterede bygninger.

I gennem forhandlingerne er der løbende justeringer i forhold til krav om antallet af målinger for vandforsyninger af forskellige størrelser. I det nuværende forslag er kravene reduceret således at de stort set svarer til det, der gælder i det eksisterende direktiv.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentets ændringsforslag blev vedtaget på plenarafstemning den 23. oktober 2018 på baggrund af rapport udarbejdet af udvalget om Miljø, Folkesundhed og Fødevarsikkerhed, der afgav betænkning den 1. oktober 2018.

Nogle af Europa-Parlamentets bemærkninger er helt eller delvist reflekteret i formandsskabets ændringsforslag. Det gælder blandt andet i forhold til introduktion af muligheden for dispensation, fastsættelse af kriterier og positivlister for materialer i kontakt med drikkevand i drikkevandsdirektivet.

Europa-Parlamentet påpeger desuden, at direktivet bør understøtte vandressourceeffektiviteten og bæredygtigheden af vandressourcen i overensstemmelse med målene i den cirkulære økonomi og foreslår, at medlemsstaterne skal træffe foranstaltninger til en vurdering af lækageniveauet på deres område og potentialet for forbedringer. Europa-Parlamentet foreslår også, at medlemsstaterne senest den 31. december 2022 fastsætter nationale mål for at reducere vandleverandørernes lækageniveauer med udgangen af 2030.

Europa-Parlamentet foreslår, at medlemsstater træffer alle foranstaltninger til at sikre at tiltag til desinfektion i vandforsyningssystemer ikke forringer kvaliteten af drikkevand.

I forhold til adgang til drikkevand foreslår Europa-Parlamentet, at medlemsstaterne skal træffe de foranstaltninger de finder nødvendige og passende for at sikre sårbare og marginaliserede grupper adgang til drikkevand dog med subsidiaritetsprincippet for øje.

For at supplere direktivet foreslår Europa-Parlamentet, at Kommissionen vedtager delegerede retsakter som fastlægger en metode til måling af mikroplast.

Europa-Parlamentet påpeger også, at maritime fartøjer, som afsalter vand, beforder passagerer og fungerer som vandleverandør kun skal være omfattet af dele af direktivet.

Nærhedsprincippet

Kommissionen oplyser, at der med forslaget fastsættes generelle regler på EU-niveau inden for rammerne af Unionens beføjelser og under fuld overholdelse af nærhedsprincippet, idet medlemsstaterne overlades en skønsbeføjelse til at afgøre, hvordan de vil gennemføre kravet om at forbedre adgangen til sikkert drikkevand. Forslaget vurderes af regeringen at være i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet det sammenskriver og reviderer eksisterende EU-lovgivning.

Gældende dansk ret

De væsentligste retsakter, som gennemfører det gældende drikkevandsdirektiv, er:

- Lov om vandforsyning m.v., jf. lovbekendtgørelse nr. 125 af 26. januar 2017 (vandforsyningsloven).
- Bekendtgørelse nr. 1147 af 24. oktober 2017 om vandkvalitet og tilsyn med vandforsyningsanlæg (drikkevandsbekendtgørelsen).
- Bekendtgørelse nr. 1146 af 24. oktober 2017 om kvalitetskrav til miljømålinger.

Konsekvenser

Lovgivningsmæssige konsekvenser

En vedtagelse af forslaget vil betyde, at der skal ske en ændring af drikkevandsbekendtgørelsen, bekendtgørelse om kvalitetskrav til miljømålinger og eventuelt andre bekendtgørelser under Miljø- og Fødevarerministeriets ressort. Det er desuden sandsynligt, at der vil skulle ske ændringer i vandforsyningsloven. Endelig kan der også skal ske ændringer i øvrige ministeriers lovgivning, for eksempel i Energi-, Forsynings- og Klimaministeriets, eksempelvis som følge af bestemmelser om oplysninger til offentligheden eller med hensyn til reguleringen af byggevarer i kontakt med drikkevand under Transport-, Bygnings- og Boligministeriet.

Økonomiske konsekvenser

Forslaget pålægger medlemsstaterne nye opgaver blandt andet i forbindelse med nye risikovurderinger øget rapportering.

Samlet set vurderes det med betydelig usikkerhed, at et revideret forslag kunne medføre økonomiske omkostninger for vandforsyningsselskaber på op til ca. 25 mio. kr. årligt. for de dele af forslaget, som det har været muligt at opgøre. Omkostningerne skyldes primært øgede indberetningspligter og en række nye risikovurderinger. Da antallet af kontroller løbende forhandles er estimeret baseret på et skøn idet, det bør nævnes, at der i det seneste udkast er lagt op til en reduktion af antallet af kontroller, som vil bringe de økonomiske omkostninger ned i forhold til de nævnte 25 mio. kr.

Revisionen af direktivet ventes med betydelig usikkerhed at medføre meromkostninger for stat og kommuner på i størrelsesordenen 5 mio. kr. årligt.

De præcise omkostninger vil afhænge af den endelige udformning og implementering af direktivet.

Beskyttelsesniveau og andre konsekvenser

Miljø- og Fødevarerministeriet vurderer umiddelbart, at forslaget vil betyde øget sikkerhed for det danske og europæiske drikkevand i form af bedre og mere effektiv kontrol af drikkevandet. Dette skyldes primært de

nye risikovurderinger, og den opdaterede liste over stoffer der skal måles i drikkevandet. Det er dog ikke muligt at kvantificere miljøeffekterne.

Høring

Forslaget har været sendt i høring blandt en bred kreds af interessenter, hvoraf følgende har afgivet svar:

Dansk Vand- og Spildevandsforening (DANVA), Danske Vandværker, Dansk Industri, Landbrug & Fødevarer, Dansk Miljøteknologi, DHI, Bryggeriforeningen, Danfoss, Grundfos og Danmarks Naturfredningsforening. Overordnet set tager interessenterne positivt imod forslaget. Der er stor opbakning til indførelse af fokus på vandforsyningernes vandspild og energiforbrug, interessenterne ser gerne en endnu større fokus. De væsentligste bemærkninger til forslaget omhandler følgende overordnede punkter:

1. Direktivets formål
2. Vandspild og energiforbrug
3. Opdatering af listen af parametre til vurdering af drikkevandskvaliteten
4. Indførelse af en mere risikobaseret tilgang til vandsikkerhed
5. Forbedre reglerne for gennemsigtighed og adgang til ajourførte oplysninger til forbrugere.

1. Drikkevandsdirektivets formål

Dansk Industri og Danfoss foreslår, at artikel 1 om formålet med direktivet udvides, så den adresserer såvel kvalitet af drikkevand som forsyningssikkerhed og beskyttelse af vandressourcerne. Danfoss finder det afgørende, at der bliver sat krav til både vandtab og energieffektivitet som en del af direktivet, og at Danmark påtager sig ansvaret for, at Rådet træffer de nødvendige beslutninger på området.

Dansk Industri og Bryggeriforeningen mener ikke, at direktivet bør fokusere på at reducere salg af en lovligt markedsført vare som flaskevand.

2. Vandspild og energiforbrug

DANVA, Dansk Industri, Dansk Miljøteknologi og Danfoss foreslår, at der stilles krav til vandspildet, og at der indføres krav om installation af målere på husstands niveau. DANVA, Dansk Miljøteknologi og Grundfos foreslår en eksplicit opfordring i direktivet til, at medlemsstaterne sikrer, at der på nationalt/lokalt niveau fastsættes ambitiøse mål for nedbringelse af vandtabet. Dansk Miljøteknologi og Grundfos foreslår, at der også stilles krav til energiforbruget. Dansk Industri foreslår en fastsat grænse på vandspildet på for eksempel 10 %. Dansk Industri og Danfoss foreslår også, at der indføres rapporteringsforpligtelse til vandforsyningerne og medlemsstaterne om en samlet rapportering om vandtab, energiforbrug m.v.

3. Opdatering af listen af parametre til vurdering af drikkevandskvaliteten

DANVA mener, at der bør arbejdes efter en risikobaseret tilgang med fastholdelse af en høj målefrekvens for parametre, hvor overskridelser kan have en akut sundhedsmæssig betydning, for eksempel mikrobiologi og enkelte metaller. Mens frekvensen på parametre som salt og spormetaller kan reduceres uden at forringe forbrugersikkerheden.

DANVA mener, at direktivet bør give mulighed for, at der kan anvendes analyser fra tidligere ved nedsættelse af analyseomfanget i den risikobaserede tilgang, som kan ske på baggrund af tre års analyser.

DANVA gør opmærksom på, at det ikke er tydeligt, hvordan analyser af bly og *Legionella* skal indgå i analysepakkerne. I forhold til *Legionella* henvises til en prøvetagnings- og analysemetode, der umiddelbart foreskriver, at analysen skal foretages på koldt vand. Med henvisning til risikotilgangen vil det være mere retvisende, at prøven blev udtaget af det varme vand. DANVA gør opmærksom på, de øgede omkostninger med direktivet primært skal dækkes af vandforsyningerne, hvorfor det kan blive aktuelt med en ændring af den økonomiske regulering af vandselskaberne.

Dansk Industri bemærker at flere af parametrene er udvalgt ud fra, at vandressourcen er overfladevand, og andre at vandet klores. Dansk Industri foreslår, at det af direktivet fremgår, at visse parametre derfor kun

skal analyseres, såfremt der er tale om overfladevand og/eller klorning af vandet. Landbrug & Fødevarer bemærker hertil, at den eksisterende fodnote om, at visse parametre kun gælder for overfladevand, fastholdes, så vandforsyningerne undgår unødvendige øgede omkostninger, og at erhvervets omkostninger ikke øges som følge heraf.

DHI mener, at der mangler grænseværdier for en lang række stoffer, der migrerer fra materialer anvendt i vandsektoren, for eksempel formaldehyd, akrylonitril og MTBE. DHI gør også opmærksom på, at nogle af grænseværdierne i bilagene er højere end det, der er tilladt i drikkevandsbekendtgørelsen. DHI finder det væsentligt, at Danmark fortsat kan stille krav til afvigelse af uønskede langtidsskadelige stoffer, selv om disse ikke måtte være specificerede i de harmoniserede standarder. DHI gør opmærksom på, at Danmark har en ikke ubetydelig plastindustri, der producerer rør af god kvalitet til drikkevand. Det er både drikkevandskvaliteten og deres marked, der bliver truet, hvis man åbner markedet for en række byggevarer, der giver mulighed for afsmitning af hormonforstyrrende og kræftfremkaldende stoffer til drikkevandet.

Danmarks Naturfredningsforening gør opmærksom på, at direktivet omfatter minimumskrav, og at det er op til de enkelte medlemsstater at gennemføre eller fastholde større krav end angivet i direktivet. Danmarks Naturfredningsforening mener, at forsigtighedsprincippet, som hidtil har været gældende praksis i Danmark for sprøjtemiddelrester i drikkevand, tilsidesættes. Danmarks Naturfredningsforening mener, at grænseværdien for "ikke relevante" nedbrydningsprodukter fortsat skal være 0,1 µg/l. Danmarks Naturfredningsforening mener, at Danmark skal implementere kravet til de udvalgte stoffer, hvis grænseværdi skærpes, hurtigere end fastsat i direktivets krav om, at det skal ske over en 10 års periode.

Bryggeriforeningen anbefaler i forbindelse med manglende overholdelse af parameterværdier, at direktivteksten (artikel 12) undlader at bruge formuleringer som "ethvert tilfælde af manglende overholdelse ..., skal der straks foretages en undersøgelse med henblik på at påvise årsagen hertil". Det anbefales at bruge mere modificerede termer, således at der ikke skal iværksættes undersøgelser og korrigerende handlinger, når blot én enkelt prøve måtte vise et udsving.

Dansk Industri finder, at prøvetagningsfrekvens og prøvetagningssted bør vurderes nærmere, så den optimale sikkerhed for forbrugerne opnås til den lavest mulige omkostning. Grundfos anbefaler, at det bliver muligt at ændre prøvetagningsfrekvensen af kerneparametre ud fra en risikovurdering.

Grundfos foreslår, at der ved den kontinuerlige overvågning for mikrobiologiske forureninger kan anvendes andre parametre som supplement til turbiditet fx colifage bakterier og total antal bakterier.

4. Indførelse af en mere risikobaseret tilgang til vandsikkerhed

DANVA og Danske Vandværker støtter indførelsen af en risikobaseret tilgang til vandforekomster.

DANVA finder det positivt, at beskyttelsen af drikkevandsressourcerne knyttes sammen med vandrammedirektivet, herunder sikring af anvendelse af forurenere betaler-princippet og forsigtighedsprincippet.

Danske Vandværker mener, at risikovurderingen af vandforekomster vil kunne indeholdes i den igangværende kortlægning og indsatsplanlægning i udvalgte områder samt i forbindelse med beskyttelsen i form af boringsnære beskyttelsesområder (BNBO). Bryggeriforeningen anbefaler, at det tydeliggøres, at der nationalt kan ske fravigelse, hvis vandoplandet allerede er kortlagt og omfattet af konkrete indsatsplaner. Bryggeriforeningen finder, at en risikovurdering af vandforekomsten hvert 3 år er "endog meget hyppig".

DANVA støtter forslaget om risikobaseret tilgang fra indvindingsområde til forbrugssted. DANVA gør i den forbindelse opmærksom på, at hvis der ønskes en sammenligning på tværs af landegrænser, bør der fastsættes et kriteriesæt for de tre foreslåede risikovurderinger, og at der fastsættes et minimumskrav til overvågning af funktionen af de kritiske elementer, for eksempel filtereffektivitet og hygiejnisk tilstand af rentvandsbeholderen. DANVA gør også opmærksom på, at der bør være sammenhæng mellem ejerskab og ansvar, og at vandforsyningerne ikke kan foretage en retvisende og værdiskabende risikovurdering af husinstallationer-

ne. DANVA, Danske Vandværker og Bryggeriforeningen mener, at risikovurderingen af forbrugeres fordelingsnet ikke bør påhvile vandforsyningerne. DANVA foreslår, at risikovurderingen skal have sammenhæng med ejerskabet, og at dette fremgår af direktivet.

Landbrug & Fødevarer samt Bryggeriforeningen mener, at det bør præciseres, at kravet til risikovurdering af forbrugernes fordelingsnet kun skal gælde for forsyninger, som leverer til forbrugerne gennem et ledningsnet, og ikke for eksempel fødevarerirksomheder med egen boring.

DANVA foreslår, at direktivet opererer med to sæt parametre. Et sæt parametre ved leveringspunktet, som danner rammen for risikovurderingen, og et sæt parametre ved forbrugerens vandhane. Dette vil kunne bidrage til at tage højde for, at vandressourcerne, og dermed drikkevandskvaliteten, er forskellig i Europa, og at vandets karakter påvirker afsmitningen fra de materialer, vandet er i kontakt med.

DANVA støtter forslaget om en ordning, der sikrer, at der indføres færdigvaretest af den enkelte komplette byggevarer, med krav i forhold til afsmitning fra alle materialer, der indgår i den færdige komponent. Samtidig opfordrer DANVA til, at det sikres, at en forbruger ikke stilles i en situation, hvor der sker overskridelse af drikkevandets kvalitetskrav som følge af *installation* af en lovlig godkendt byggevarer.

Dansk Industri finder det vigtigt, at der så hurtigt som muligt findes en tilfredsstillende løsning på håndtering af fælles europæiske standarder for byggevarer i forbindelse med drikkevand. Dansk Industri opfordrer til at sikre, at Danmark kan indføre særlige krav hertil, hvis en risikovurdering dokumenterer behovet.

Grundfos tvivler på, at den foreslåede risikobaserede tilgang vil føre til harmonisering af byggevarer i kontakt med drikkevand, ved at overføre reglerne til byggevarerforordningen. Grundfos foreslår i stedet, at harmoniseringen sker inden for rammerne af drikkevandsdirektivet eller en ny selvstændig forordning.

5. *Forbedre reglerne for gennemsigtighed og adgang til ajourførte oplysninger for forbrugere*

DANVA og Danske Vandværker gør opmærksom på, at en stor del af de opstillede oplysningskrav som udgangspunkt er let implementerbare for den danske vandsektor, som har mange års erfaring med benchmarking og offentliggørelse af resultaterne. DANVA, Danske Vandværker, DI og Danfoss foreslår, at informationskravet gælder alle forsyninger uanset størrelse. Dansk Miljøteknologi foreslår, at informationskravet, udover de store forsyninger, også skal omfatte de mellemstore vandforsyninger. DANVA gør opmærksom på, at flere af de konkrete oplysningskrav ikke er entydige, og at det vil kræve fortolkning og ensretning at skabe sammenlignelighed på tværs af unionen. Det er for eksempel tilfældet med energiforbrug og forbrugerklager.

Dansk Industri og Danfoss foreslår, at kravet i bilag IV om gennemsigtighed og øget information specificeres ud fra hensyn til, at informationen skal være lettilgængelig samt forståelig. Gennemsigtighedskravet skal desuden kunne sammenlignes på tværs af medlemsstaterne i EU. Dansk Industri gør desuden opmærksom på, at informationen skal have fokus på drikkevandets kvalitet. Dansk Industri og Danfoss foreslår indførelse af et benchmarkingsystem, som indikerer, om vandforsyningen vandspilds- og energieffektivitetsmæssigt er i kategori rød, gul eller grøn, og at vandspildet fremgår af forbrugernes regning. DI foreslår også, at medlemsstaterne indrapporter et samlet overblik over energiydeevne i den nationale vandforsyning.

Landbrug & Fødevarer samt Bryggeriforeningen mener, at det bør præciseres, at kravet om oplysninger til offentligheden kun skal gælde for forsyninger, som leverer til forbrugerne gennem et ledningsnet, og ikke for eksempel fødevarerirksomheder med egen boring, og at det præciseres i bilag IV. Landbrug & Fødevarer samt Bryggeriforeningen bemærker, at hverken informationskampagner eller generel uddannelse af blikkenslagere bør være en del af kerneydelsen i de danske vandforsyninger. Bryggeriforeningen finder, at det ikke kan være en myndigheds opgave at opfordre restauranter m.fl. til at tilbyde vand uden beregning og på den måde forsøge at påvirke konkurrencen mellem private virksomheder.

6. Øvrige

Dispensationsmuligheder

Landbrug & Fødevarer og Bryggeriforeningen finder det vigtigt, at der fremadrettet fortsat kan dispenseres for vand fra et vandforsyningsanlæg, der forsyner en fødevarevirksomhed, jf. drikkevandsbekendtgørelsens § 4, stk. 2. Landbrug & Fødevarer finder det afgørende, at der ikke stilles unødvendige analysekrav til vand, som bruges til malkekvæg og i grønsagsproduktion. Landbrug & Fødevarer er bekymrede for, om fjernelse af dispensationen i den tidligere artikel 9 kan give udfordringer for fødevarevirksomheder med egen boring. Landbrug & Fødevarer beder om, at man fra dansk side anmoder Kommissionen om at vurdere, hvorvidt ændringen vil få konsekvenser for virksomheder med egen boring, og om der fortsat vil være mulighed for at dispensere fra parameterverdier, som ikke overholder kvalitetskravene, men som ikke har betydning for sundheden eller fødevarerens sikkerhed.

Prøvetagningssted

Danske Vandværker bemærker, at vandprøver taget ved forbrugernes taphane ikke udgør et tilstrækkeligt grundlag til at overvåge vandkvaliteten.

Grundfos bemærker, at den løbende overvågning ideelt set bør ske i distributionsnettet og på vandværket.

Miljømæssige vurderinger ved drikkevand versus emballeret vand

Bryggeriforeningen anbefaler til artikel 6 c) at benytte en generisk betegnelse for emballeret vand frem for ordene "kildevand" og "flasker", således at tappestedet gælder for alt vand, der tappes i emballager, således også vand i pap, beholdere m.v. Bryggeriforeningen gør opmærksom på, at den miljømæssige vurdering af et merforbrug af drikkebægre af plast og pap som følge af øget forbrug af drikkevand ikke synes at være med i kommissionens konsekvensanalyse. Tilsvarende synes det heller ikke at indgå i vurderingen, at emballager til for eksempel kurvand, mineralvand m.v. indsamles via pantsystemet og genanvendes til fremstilling af nye fødevareremballager.

Sagen har været i høring i EU Miljøspecialudvalget.

Danske regioner spurgte ind til inklusion af nye parametre i forhold til kemiske stoffer.

Danmarks Naturfredningsforening efterspurgte angivelse af en tidsfrist på undtagelsesbestemmelserne i kompromisforslaget.

Dansk Industri var generelt positiv overfor regeringens holdning. Dansk Industri fandt, at de samme rapporteringsforpligtigelser, som gælder for vandforsyninger, som leverer til over 50.000 personer også bør gælde for mindre vandforsyninger. Dansk Industri gentog også en opfordring til at man arbejdede for hensynet til vandkvantitet herunder vandtab og energieffektivitet og ikke kun kvalitet.

Kommunernes Landsforening var positiv overfor en revision og umiddelbart også overfor regeringens holdning, men understregede, at der ikke skulle være tale om øgede administrative omkostninger for kommuner, forsyningsselskaber m.v.

Dansk Miljøteknologi kan generelt støtte Kommissionens forslag samt regeringens foreløbige generelle holdning. Dansk Miljøteknologi foreslår, at regeringens foreløbige generelle holdning suppleres med: At der lægges vægt på, at et nyt drikkevandsdirektiv understøtter ressourceeffektiv drikkevandsforsyning, herunder reduktion af vandtab og optimering af energipræstation. Det er afgørende for at nå i mål med Verdensmål 6 samt leve op til EU's målsætninger for cirkulær økonomi. Samt at der lægges vægt på, at der skabes stærkere incitamenter til at indføre løbende monitorering af drikkevandskvaliteten som en del af et nyt risikobaseret overvågningssystem. Det er afgørende, hvis man vil levere på refit- evalueringen og skabe mere effektiv lovgivning.

Sagen har været i skriftlig høring i EU Miljøspecialudvalget

Landbrug & Fødevarer lægger stor vægt på, at der fortsat kan dispenseres for vand fra et vandforsyningsanlæg, der forsyner en fødevarer virksomhed, da det ellers vil betyde betydelige økonomiske og forsyningsmæssige udfordringer for danske fødevarer virksomheder. Landbrug & Fødevarer finder endvidere, at der bør sikres, at der ikke sker dobbeltregulering i forhold til fødevarer lovgivningen med hensyn til etablering af ”point of compliance” – det vil sige der hvor kravene i drikkevandsdirektivet skal overholdes.

Bryggeriforeningen mener, at der bør arbejdes for at undgå dobbeltregulering og større klarhed i forhold til anden lovgivning; herunder i forhold til ”point of compliance” og materialer i kontakt med drikkevand og deres sammenhængen til øvrig fødevarer lovgivning og i forhold til eksisterende særregulering for kilder med naturligt mineralvand, som fortsat bør undtages drikkevandsdirektivet. Bryggeriforeningen mener endvidere, at der bør sikres en fortsat dispensationsmulighed for vand fra et forsyningsanlæg til en fødevarer virksomhed, når det vurderes ikke at kunne påvirke føde- eller drikkevaren. Bryggeriforeningen mener, at det bør være direktivets formål at sikre en rigelig forsyning af vand i god kvalitet, men at det bør være direktivet uvedkommende, hvad vandet efterfølgende bruges til. Det bør således ikke være et formål med en omarbejdning af direktivet, at reducere brugen af vand på flaske, som er et supplement til hanevand, og som overholde både direktiv krav og anden regulering. Bryggeriforeningen oplyser, at det årlige forbrug af vand på flaske svarer til 0,4 % af det årlige vandspild i de almene vandforsynings ledningsnet.

Danmarks Naturfredningsforening er enig i, at der implementeres nye datasæt. Danmarks Naturfredningsforening finder, at de årlige rapporter også bør indeholde datasæt, der viser kvalitet og overskridelser af drikkevand i ledningsnet og ab vandværk, og at de finder det bekymrende, hvis rapportering af kvalitet ikke gælder for vandforsyninger, der leverer under 1.000 m³ om dagen (365.000 m³/år), eller til en befolkningsgruppe på under 5.000 personer, da det vil betyde, at de fleste mindre almene vandværker i Danmark ikke skal afrapportere kvalitet eller andre forhold. Det foreslås derfor, at vandværker, der indvinder ned til ca. 10-20 m³ pr dag, medtages. Danmarks Naturfredningsforening finder det bekymrende, at ca. 50.000 private små vandforsyninger, der forsyner op til 10 husstande i Danmark, ikke skal kontrollere drikkevandet i samme omfang som større almene anlæg. Brugere af drikkevand fra disse anlæg lades derfor i stikken af myndighederne. Netop de små vandforsyninger indvinder ofte vand fra gravede brønde, borer sat i bunden af gravede brønde og fra egentlige borer, og det betyder, at det indvundne grundvand ofte stammer fra de allerøverste magasiner, hvor forureninger hyppigt findes. De danske erfaringer viser, at 60 % af disse anlæg overskrider en eller flere grænseværdier for nitrat, bakterier og pesticider/metabolitter. Danmarks Naturfredningsforening mener fortsat, at direktivet kun bør opfattes som minimumskrav, og at det er op til de enkelte medlemsstater at gennemføre eller fastholde større krav end angivet i direktivet. Danmarks Naturfredningsforening mener, at grænseværdien for ”ikke relevante” nedbrydningsprodukter fortsat skal være 0,1 µg/l, og at forsigtighedsprincippet, som indtil for nyligt har været gældende praksis i Danmark for sprøjtemiddelrester i drikkevand bør genindføres.

Det Økologiske Råd bakker op om bemærkningerne fra Danmarks Naturfredningsforening og oplyser endvidere, at de finder det u hensigtsmæssigt at indføre risikovurdering generelt. Specielt for pesticider, hormonforstyrrende stoffer og de mest problematiske miljøgifte er det vigtigt at fastholde forsigtighedsprincippet og de politisk fastsatte grænseværdier. Det Økologiske Råd notere samtidig med tilfredshed, at introduktion af risikovurdering ikke træder i stedet for farevurdering, idet landene stadig kan basere foranstaltninger på farevurdering; men ønsker alligevel at advare imod, hvis introduktion af risikovurdering indskrænker brugen af forsigtighedsprincippet og for eksempel kan føre til brug af kemisk rensning af drikkevand. Herudover er Det Økologiske Råd positive over for en række tiltag såsom reduktion af vandspild, fri adgang til drikkevand i det offentlige og om at favorisere postevand frem for vand på flasker.

Dansk Industri undrer sig over, at vandvisionens arbejde og mål om at fordoble dansk eksport af vandteknologi ikke er bedre afspejlet, og at det bør fremgå som en væsentlig dansk interesse. Dansk Industri finder det vigtigt at den danske argumentation for vandtab og informationsforpligtigelser vedrører både risikovurderingen af vandforsyningerne og dels den forpligtigelse en vandforsyning har som et teknisk set naturligt mo-

nopol. Dansk Industri påpeger, at et højt informationsniveau om vandforsyning og kvalitet vil øge tiltroen til denne forsyning. Dansk Industri påpeger, at der mangler argumentation for bestemmelser om mikroplast. Dansk Industri prioriterer, at drikkevandsdirektivet bidrager til harmonisering af godkendelseskravene for byggevarer og materialer i kontakt med drikkevand. Direktivet bør indeholde positivlister på komponentniveau af tilladte stoffer og tilhørende grænseværdier ligesom der bør indføres en mekanisme, der forpligter medlemsstaterne til at begrunde, hvis de ønsker at indføre andre grænseværdier. Der bør være harmoniserede metoder til test/verificering af komponenter og det skal tydeliggøres at grænseværdier sættes på komponentniveau for at medlemsstater ikke kan stille krav til færdigvaretest. Dansk Industri kan i ingen tilfælde støtte op om anvendelse af færdigvaretest og mener derfor, at man fra dansk side bør arbejde på enighed om grænseværdier og testmetoder på komponentniveau.

Dansk Miljøteknologi støtter generelt forslaget, men udtrykker bekymring for, at væsentlige danske interesser ikke vil blive tilgodeset i en forhastet proces. Endnu har man således ikke haft substantielle drøftelser om reduktion af vandtab, energibesparelser og mere risikobaseret overvågningsprogram, der er afgørende for forsynings sikkerheden. Det oplyses at i gennemsnit spildes 25 % af alt produceret drikkevand i Europa, i nogle lande er det op til 60 %, mens Danmark ligger på 6 %. Dansk Miljøteknologi finder på den baggrund at forslaget ikke afspejler vandvisionens arbejde og danske interesser. Dansk Miljøteknologi finder derfor, at indsatsen for bestemmelser om vandspild skal styrkes, og støtter specifikt Europa-Parlamentets forslag om nationale mål for vandleverandørernes lækageniveauer, og at det oprindelige forslags krav om offentliggørelse af data om vandtab m.m. gøres til minimumskrav for dansk tilslutning til et kompromis.

DANVA hilser direktivet fokus på risikohåndtering velkommen, men finder at det mest lægger op til at risici håndteres via akkrediterede analyser, og at det er vigtigt, at direktivet også anerkender og understøtter det forebyggende arbejde i forhold til at sikre drikkevandskvaliteten. Dokumentation for vandkvalitet skal ikke kun hænges op på stikprøvekontroller men håndtering af risici i en bredere sammenhæng. DANVA finder, at der skal skabes rum for anvendelse af ikke akkrediterede analyser som for eksempel online målinger eller hurtiganalyser. Ikke akkrediterede analysemetoder skal opfylde direktivets krav om usikkerheder. DANVA finder, at krav om oplysning om lækageprocent skal fastholdes. Dette giver fokus på investering og vedligeholdelse i ledningsnet og understøtter arbejdet med fremtidssikring og understøtter at man i Europa bør fokusere på at udnytte ressourcen optimalt. Der bemærkes desuden behov for yderligere referencer til standarder for risikoledeelse og det bemærkes at kravet til bly bør nedsættes fra 10 µg/l til 5 µg/l hurtigere end 15 år.

Landbrug & Fødevarer finder, at det bør tydeliggøres, at der er mulighed for at undtage fødevarer virksomheder.

Bryggeriforeningen mener fortsat, at bryggerier skal kunne undtages. Endvidere mener Bryggeriforeningen, at det bør tydeliggøres, at formålet med direktivet alene bør være at sikre rent drikkevand og ikke at prioritere hanevand over vand på flaske.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er generelt stor opbakning til en omarbejdning af direktivet. De to centrale, og meget politiske, punkter i forhandlingerne har været spørgsmålet om materialer i kontakt med drikkevand og spørgsmålet om adgang til drikkevand. En gruppe af store medlemsstater har stået i spidsen for en lang række medlemsstater, der har ønsket en harmonisering af materialer i kontakt med drikkevand under drikkevandsdirektivet for at sikre minimumskrav for potentiel afsmitning fra materialer til drikkevandet. Formandsskabets seneste kompromis forventes derfor at kunne få opbakning.

I forhold til adgang til drikkevand har der igennem forhandlingerne været delte holdninger – en række medlemsstater har udtrykt ønske om at bevare en stærk reference til sikringen af adgang til drikkevand, mens en række medlemsstater har udtrykt skepsis, idet forslaget ikke vurderes at ligge direkte inden for direktivets område. Der vurderes på nuværende tidspunkt at være et flertal, der kan støtte det nuværende kompromis-

forslag, der med en stærk reference til adgang til vand dog samtidigt sikrer medlemslandene en nødvendig fleksibilitet.

En række medlemsstater har udtrykt bekymring for, om bestemmelserne vedrørende en farevurdering går videre end vandrammedirektivet. Medlemsstaterne har generelt udtrykt tilslutning til opdatering af listen over parametre til vurdering af drikkevandskvaliteten, idet flere medlemsstater dog har peget på behovet for længere indfasning af nye kvalitetskrav. Der har været et bredt ønske om at bevare de eksisterende muligheder for undtagelsesbestemmelser.

I forhold til spørgsmålet om at styrke linket til dagsorden under cirkulær økonomi gennem øget fokus på ressourceeffektivitet eksempelvis gennem oplysninger om vandspild, har dette haft meget begrænset opbakning. Enkelte medlemsstater har udtrykt vag opbakning mens et klart flertal ikke vurderer, at drikkevandsdirektivet om sundhedskrav er det rigtige sted at regulere disse bestemmelser.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen hilser forslaget velkomment og er enig i, at rent drikkevand har høj prioritet. Regeringen hilser det derfor velkommen, at der vil ske en opdatering af de EU fælles kriterier på baggrund af WHO's anbefalinger til gavn for miljøet såvel som borgernes sundhed og sikkerhed. Regeringen lægger vægt på, at direktivets merværdi i form af øget drikkevandsikkerhed står mål med øgede omkostninger for stat, kommuner og vandforsyninger og dermed forbrugerne. Regeringen lægger derfor vægt på, at der ikke vedtages unødvendige administrative byrder. Regeringen lægger vægt på, at der sættes et styrket fokus på vandspild og energiforbrug i vandforsyningerne, og at der kan etableres bestemmelser om reduktion af vandtab. Regeringen lægger vægt på, at der fastholdes en fleksibel implementering med fokus på risikovurdering. Regeringen finder det vigtigt, at der fastlægges ambitiøse kvalitetskrav for drikkevand, der som minimum tager udgangspunkt i WHO's anbefalinger, og at man, hvor det er muligt og med udgangspunkt i eksisterende danske kriterier, fastlægger skærpede kriterier for indholdet af kemiske stoffer i drikkevand. Regeringen lægger vægt på, at der i direktivet ikke skelnes mellem relevante og ikke-relevante metabolitter, hvilket svarer til den høje danske beskyttelse i forhold til nedbrydningsprodukter af pesticider. Regeringen lægger vægt på, at forslaget indeholder bestemmelser om mikroplast i drikkevand. Regeringen finder det vigtigt, at EU-harmoniseringen for byggevarer og materialer i kontakt med drikkevand (for eksempel armaturer og vandrør) styrkes. Regeringen støtter desuden, at der i direktivet skabes incitamenter til brug af on-line monitorering af drikkevandskvaliteten. Regeringen arbejder for, at medlemsstaterne nationalt vurderer behovet for eventuel information til borgerne om god adfærd i forhold til forbrug og mulighed for at spare vand og vandbesparende teknologi. Regeringen vil endvidere arbejde for, at medlemsstaterne nationalt vurderer behovet for adgang til rent vand for deres borgere.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg til forhandlingsoplæg den 25. januar 2019 forud for rådsmødet (landbrug og fiskeri) den 28. januar 2019, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 17. januar 2019.

Sagen har været forelagt Folketingets Europaudvalg den 22. juni 2018 forud for rådsmødet (miljø) den 25. juni 2018, jf. samlenotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 14. juni 2018.

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 21. februar 2018.

Notaterne er ligeledes oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.

4. **Kommissionens årlige vækstundersøgelse: Grønning af det europæiske semester KOM(2018)770**

Nyt notat.

Resumé

På rådsmøde (miljø) den 5. marts 2019 er der en udveksling af synspunkter om grønning af det europæiske semester. Det europæiske semester 2019 blev indledt 21. november 2018 med offentliggørelsen af Kommissionens årlige vækstundersøgelse (Annual Growth Survey). Vækstundersøgelsen fastsætter prioriteterne for det økonomisk-politiske arbejde i EU i 2019, der igen i år overordnet fokuserer på fremme af investeringer, strukturreformer og ansvarlig finanspolitik. Kommissionen understreger i vækstundersøgelsen, at kvalitative investeringer bør bidrage til at opfylde EU's mål om at bevæge sig i retning af en cirkulær lavemissionsøkonomi til støtte for den langsigtede bæredygtighed.

Baggrund

Kommissionen fremlagde den 21. november 2018 meddelelse KOM(2018) 770 om den årlige vækstundersøgelse 2019. Vækstundersøgelsen skitserer de overordnede økonomisk-politiske udfordringer og opstiller en række prioriteter og generelle politikanbefalinger for EU og medlemsstaterne.

Semesteret udgør den overordnede ramme for den praktiske gennemførelse af processerne i EU's økonomiske samarbejde, der håndteres af Rådet (økonomi og finans).

Sagen er på dagsordenen for rådsmødet (miljø) den 5. marts 2019 med henblik på udveksling af synspunkter.

Formål og indhold

Formålet med drøftelsen på rådsmødet (miljø) den 5. marts 2019 er at udveksle synspunkter om integration af miljø i semesterprocessen. Det europæiske semester har til formål at styrke koordinationen af den økonomiske politik.

Kommissionen offentliggjorde den 21. november 2018 en samlet pakke vedrørende det europæiske semester 2018. Det europæiske semester 2019 blev indledt med offentliggørelsen af Kommissionens årlige vækstundersøgelse (Annual Growth Survey) og varslingsrapport om makroøkonomiske ubalancer samt udkast til økonomisk-politiske anbefalinger til euroområdet som helhed den 22. november 2018. Kommissionens årlige vækstundersøgelse skitserer de overordnede økonomisk-politiske udfordringer og prioriteter for EU.

Kommissionen fremhæver i vækstundersøgelsen blandt andet følgende om den grønne dagsorden. Kommissionen understreger, at investeringer også bør bidrage til at opfylde EU's mål om at bevæge sig i retning af en cirkulær lavemissionsøkonomi til støtte for den langsigtede bæredygtighed. Investeringer, som øger den miljømæssige bæredygtighed, har potentiale til at øge produktiviteten i hele økonomien ved at forbedre ressourceeffektiviteten og sænke inputomkostningerne.

Den økonomiske vækst bør understøtte en fremrykning af investeringer i modernisering og en omstilling af Europas industri, transport og energisystemer til uafhængighed af fossile brændsler. Der er behov for at gøre væksten mindre afhængighed af energiforbrug og ressourceanvendelse for at opfylde EU's klima- og energimål for 2030 i overensstemmelse med tilsagnene i Paris-aftalen. Investeringer i en kulstoffattig, cirkulær økonomi, herunder gennem innovation, er vigtig for, at Europa kan forblive konkurrencedygtig på verdensplan og øge produktiviteten, uden at det går ud over levestandarden.

Opgradering af transportinfrastrukturer, herunder investeringer i intelligent, bæredygtig og sikker mobilitet, blandt andet i nulemissionsmobilitet, er fortsat en udfordring i en række medlemsstater.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om semesteret.

Nærhedsprincippet

Nærhedsprincippet er ikke relevant i denne sammenhæng, da der ikke er tale om stillingtagen til konkrete forslag fra Kommissionen.

Gældende dansk ret

Spørgsmålet er ikke relevant, da der er tale om udveksling af synspunkter på baggrund af en meddelelse fra Kommissionen.

Konsekvenser

Drøftelsen har i sig selv ingen lovgivningsmæssige konsekvenser. Meddelelsen har i sig selv ingen direkte samfundsøkonomiske, statsfinansielle- eller erhvervsøkonomiske konsekvenser. Meddelelsen har ikke i sig selv ingen konsekvenser for beskyttelsesniveauet.

Høring

Forslaget har været i høring i EU Miljøspecialudvalget.

3F finder, at de forslåede initiativer også vil medvirke til at fastholde eksisterende job indenfor de forskellige sektorer og samtidig skabe nye.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der forventes at være generel opbakning til Kommissionens vækstundersøgelse.

Sagen var på rådsmødet (økonomi og finans) den 22. januar 2019, hvor der blev vedtaget rådskonklusioner om semesteret med fokus på, at EU-landene bør gennemføre en ambitiøs reformdagsorden, fremme investeringer og sikre ansvarlig finanspolitik.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter generelt vækstundersøgelsens prioriteter om fremme af investeringer, gennemførelse af strukturreformer i medlemsstaterne og ansvarlig finanspolitik.

Regeringen er enig i, at investeringer også bør bidrage til at opfylde EU's mål om at bevæge sig i retning af en cirkulær lavemissionsøkonomi til støtte for den langsigtede bæredygtighed.

Fra dansk side vurderes det overordnet, at den private sektors bidrag er afgørende for at nå miljø og klimamål nationalt i EU og globalt. Det er derfor væsentligt, at der sikres ordentlige rammevilkår for, at både finansielle og ikke-finansielle virksomheder kan bidrage til denne omstilling. Fra dansk side lægger man i den forbindelse vægt på, at regler og standarder er klare, forudsigelige og omkostningseffektive.

Regeringen finder generelt, at velfungerende offentlige institutioner og forvaltningsmæssig kvalitet samt effektiv implementering af EU lovgivningen, herunder på miljøområdet bidrager til understøttelse af bæredygtige investeringer, herunder på miljø- og klimaområdet.

Fra dansk side vurderes desuden, at klimadagsordenen i EU generelt skal ses i sammenhæng med Kommissionens meddelelse, "En ren planet for alle" KOM (2018) 773, om en europæisk langsigtet vision for en fremgangsrig, moderne, konkurrencedygtig og klimaneutral økonomi, hvor regeringen finder det vigtigt, at EU fastlægger et mål om at nå netto-nuludledning senest i 2050.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Folketingets Europaudvalg blev orienteret om Kommissionens årlige vækstundersøgelse forud for rådsmødet (økonomi og finans) den 22. januar 2019. Samlenotat herom blev oversendt til Folketingets Europaudvalg den 11. januar 2019.

Folketingets Europaudvalg blev orienteret om Kommissionens årlige vækstundersøgelse, varslingsrapport og euroområdeanbefalinger for 2019 forud for rådsmødet (økonomi og finans) den 4. december 2018.

Vækstundersøgelsen og varslingsrapporten samt anbefalingerne til euroområdet som helhed blev endvidere forelagt Folketingets Europaudvalg og Folketingets Finansudvalg i forbindelse med samrådet 14. december 2018 som led i de to udvalgs proces for det nationale semester.

5. **Kommissionens meddelelse: Mod en omfattende EU-ramme for hormonforstyrrende stoffer og om Kommissionens rapport: Gennemgang af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1223/2009 om kosmetiske produkter for så vidt angår stoffer med hormonforstyrrende egenskaber** **KOM (2018) 393**

Revideret genoptryk af grundnotat oversendt til Folketingets Europaudvalg den 3. december 2018. Ændringer er markeret i marginen.

Resumé

Kommissionens meddelelse om en EU-ramme for hormonforstyrrende stoffer indeholder tre målsætninger: minimere samlet eksponering af mennesker og miljø, øget forskning samt fremme af dialog mellem interessenter. Første mål indeholder en horisontal tilgang til selve identificeringen af hormonforstyrrende stoffer på tværs af alle EU-reguleringer, og for at sikre en sammenhængende regulering vil Kommissionen igangsætte en kvalitetskontrol ("Fitness Check") af den relevante lovgivning i EU vedrørende hormonforstyrrende stoffer, for at vurdere hvorvidt den opfylder det overordnede mål om at minimere udsættelsen af mennesker og miljøet for disse stoffer. Andet mål sikres ved, at den nødvendige støtte til forskning varetages via det fremtidige rammeprogram for forskning og udvikling, Horisont Europa. Tredje mål om fremme af dialog indebærer fire særskilte tiltag: organisering af et årligt forum om hormonforstyrrende stoffer, støtte til blandt andet OECD's arbejde med udvikling af testmetoder, undersøgelse af muligheden for at hormonforstyrrende egenskaber inkluderes i det internationale klassificeringssystem og endelig lancering af en fælles internetportal om hormonforstyrrende stoffer. Gennemførelse af de nævnte tiltag vil på sigt betyde en øget beskyttelse af menneskers sundhed og miljøet både i Danmark, i EU og globalt set. Kommissionen har endvidere fremlagt en rapport til Europa-Parlamentet og Rådet, som indeholder en gennemgang af kosmetikforordningen for så vidt angår stoffer med hormonforstyrrende egenskaber. Rapporten konkluderer, at der i kosmetikforordningen ikke findes særlige bestemmelser om regulering af hormonforstyrrende stoffer, men at EU's Videnskabelige Komité for Forbrugersikkerhed (VKF) har vurderet, at stoffer med hormonforstyrrende egenskaber kan behandles som de fleste andre stoffer, der er potentielt problematiske for menneskers sundhed og miljøet. Kommissionen har fået foretaget en screening for at identificere stoffer med hormonforstyrrende egenskaber og vil på den baggrund opstille en prioriteret liste inden udgangen af 1. kvartal 2019 over potentielt hormonforstyrrende stoffer, som ikke allerede er forbudt at anvende i kosmetiske produkter. Stofferne skal efterfølgende vurderes af EU's Videnskabelige Komité for Forbrugersikkerhed (VKF), og på dette grundlag eventuelt reguleres.

Baggrund

Kommissionen har den 7. november 2018 fremlagt en meddelelse: Mod en omfattende EU-ramme for hormonforstyrrende stoffer. Meddelelsen er modtaget fra rådssekretariatet i en dansk sprogudgave den 12. november 2018. Kommissionen har endvidere den 7. november 2018 fremlagt en rapport: Gennemgang af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1223/2009 om kosmetiske produkter for så vidt angår stof-

fer med hormonforstyrrende egenskaber. Rapporten er modtaget fra rådssekretariatet i en dansk sprogudgave den 13. november 2018.

Meddelelsen og rapporten forventes at være på dagsordenen for det kommende rådsmøde (miljø) den 5. marts 2019 med henblik på en politisk drøftelse.

Formål og indhold

Kommissionen har siden 1999 haft en strategi for hormonforstyrrende stoffer. Ved de efterfølgende revisioner af EU's kemikalielovgivning er denne strategi taget i betragtning. Det 7. miljøhandlingsprogram, som blev vedtaget i 2013 af Europa-Parlamentet og Rådet, fastlægger harmonisering af farebaserede kriterier for identificering af hormonforstyrrende stoffer.

Videnskabelige kriterier til identificering af stoffer med hormonforstyrrende egenskaber er i 2017 blevet vedtaget for første gang i lovgivningerne for pesticid- og biocidholdige produkter (forordning (EF) 1107/2009 henholdsvis (EU) 528/2012). Kriterierne er baseret på Verdenssundhedsorganisationens (WHO) definition af hormonforstyrrende stoffer og trådte i kraft i 2018 under begge lovgivninger.

Der findes på nuværende tidspunkt specifikke bestemmelser om, hvordan hormonforstyrrende stoffer skal behandles i lovgivningen om pesticider og biocider og for kemikalier generelt (REACH-forordningen (EF) nr. 1907/2006), medicinsk udstyr (forordning (EU) 2017/745) og vand (direktiv 2000/60/EF). Anden lovgivning omhandlende områder som kosmetik (forordning (EF) Nr. 1223/2009), legetøj (direktiv 2009/48/EF), fødevarekontaktmaterialer (forordning (EF) nr. 1935/2004) eller arbejdsmiljø (direktiver 98/24/EF og 2004/37/EF) indeholder ikke specifikke bestemmelser for hormonforstyrrende stoffer.

I kosmetikforordningen er det specificeret i artikel 15, stk. 4, at forordningen skal tages op til revision, når der foreligger fællesskabskriterier, eller kriterier fastlagt ved internationale aftaler, for identifikation af stoffer med hormonforstyrrende egenskaber eller senest den 11. januar 2015. Der findes ingen andre bestemmelser i kosmetikforordningen om hormonforstyrrende stoffer.

Kommissionens meddelelse "Mod en omfattende EU-ramme for hormonforstyrrende stoffer", der blev offentliggjort den 7. november 2018, er en opfølgning til Kommissionens strategi for arbejdet med hormonforstyrrende stoffer fra 1999. Den tidligere strategi er udmøntet gennem handling inden for forskning, regulering og internationalt samarbejde. Den ny rammes formål og indhold er beskrevet nedenfor.

Kommissionen offentliggjorde samme dag den 7. november 2018 rapporten "Gennemgang af Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 1223/2009 om kosmetiske produkter for så vidt angår stoffer med hormonforstyrrende egenskaber" om, hvordan hormonforstyrrende stoffer indtil nu er blevet håndteret i kosmetikforordningen.

Meddelelse om en EU-ramme for hormonforstyrrende stoffer

Med den nye ramme for hormonforstyrrende stoffer ønsker Kommissionen at leve op til forpligtelserne i det 7. Miljøhandlingsprogram om at minimere udsættelsen af mennesker og miljøet for hormonforstyrrende stoffer og dermed opretholde et højt beskyttelsesniveau. Samtidig skal et indre marked bevares, hvor alle virksomheder i EU kan trives. For at fremme og opretholde et højt beskyttelsesniveau er det vigtigt at sikre, at EU-rammerne sammenhængende adresserer hormonforstyrrende stoffer på tværs af forskellige områder/lovgivninger.

Den fremadrettede tilgang til hormonforstyrrende stoffer i EU skal baseres på anvendelse af forsigtighedsprincippet og stræbe efter at:

1. minimere den samlede eksponering af mennesker og miljø for hormonforstyrrende stoffer
2. accelerere udviklingen af et omfattende forskningsgrundlag for beslutningstagning
3. fremme en aktiv dialog mellem alle interessenter

Den bagvedliggende strategi for de tre målsætninger uddybes under følgende overskrifter:

1. En tilgang, der regulerer hormonforstyrrende stoffer på sammenhængende vis

De forskellige sektorlovgivninger i EU omhandlende regulering af kemikalier er udviklet på forskellige tidspunkter og i visse tilfælde med forskellige formål, og der er derfor ikke en ensartet tilgang til hormonforstyrrende stoffer. Der lægges derfor op til en horisontal tilgang til *identifikation* af hormonforstyrrende stoffer, der bygger på kriterierne vedtaget for pesticider og biocider. For stoffer, der er identificerede som hormonforstyrrende, kan der ydermere være forskel på *konsekvenserne* heraf i de forskellige sektorlovgivninger.

Kommissionen vil derfor igangsætte en kvalitetskontrol ("Fitness Check"), der indebærer en omfattende screening af den relevante lovgivning i EU vedrørende hormonforstyrrende stoffer, for at vurdere hvorvidt den opfylder det overordnede mål om at beskytte menneskers sundhed og miljøet ved at minimere udsættelsen for disse stoffer. Der vil være særlig fokus på de områder, hvor lovgivningen ikke indeholder specifikke bestemmelser om hormonforstyrrende stoffer (herunder legetøj, kosmetik og fødevarerkontaktmaterialer). Der vil blive lagt særlig vægt på indsatsen for at beskytte befolkningsgrupper, der er særligt sårbare for hormonforstyrrende stoffer, som f.eks. gravide og teenagere.

2. En tilgang baseret på den mest opdaterede videnskabelige evidens

I det fremtidige rammeprogram for forskning og innovation, Horisont Europa, vil Kommissionen fortsat sikre nødvendig støtte til forskning, der sigter mod at beskytte mennesker og miljø mod skadelige kemikalier, herunder hormonforstyrrende stoffer, i forlængelse af det nuværende Horisont 2020. Områder, hvor der mangler viden om hormonforstyrrende stoffer, skal være i fokus. Der nævnes særligt tiltag inden for forskning i blandt andet de såkaldte "cocktail-effekter" (effekter ved udsættelse for flere stoffer samtidig), eliminering af problematiske stoffer i produktions- og bortskaffelsesfasen samt udvikling af sikre alternativer.

3. En inkluderende tilgang

For at sikre dialog, samarbejde og effektiv håndtering af hormonforstyrrende stoffer vil Kommissionen:

- organisere et årligt forum om hormonforstyrrende stoffer for forskere og øvrige interessenter med henblik på indspil til Kommissionens arbejde
- øge støtten til relevante internationale organisationers arbejde, herunder OECD's arbejde med udvikling af internationalt accepterede testmetoder
- undersøge mulighederne for at få hormonforstyrrende stoffer medtaget i det internationale system for klassificering af kemikalier
- lancere en fælles internetportal om hormonforstyrrende stoffer ("one-stop shop") til oplysning af interessenter og borgere

Kommissionens rapport om kosmetik og hormonforstyrrende stoffer

Kommissionens rapport indeholder en gennemgang af kosmetikforordningen for så vidt angår stoffer med hormonforstyrrende egenskaber. Gennemgangen har ophæng i forordningens artikel 15, stk. 4, hvoraf det fremgår, at Kommissionen er forpligtet til at revurdere forordningen for så vidt angår hormonforstyrrende stoffer, når der foreligger fællesskabskriterier, eller kriterier fastlagt ved internationale aftaler, for identifikation af stoffer med hormonforstyrrende egenskaber eller senest d. 11. januar 2015. Der findes ingen andre bestemmelser i kosmetikforordningen om hormonforstyrrende stoffer.

EU's Videnskabelige Komité for Forbrugersikkerhed (VKF) har i et memorandum fra 2014 fastlagt sin specifikke tilgang til risikovurdering af hormonforstyrrende stoffer (SCCS/1544/14). Af dette dokument fremgår det, at stoffer med hormonforstyrrende egenskaber kan risikovurderes som de fleste andre stoffer, der er potentielt problematiske for menneskers sundhed og miljøet. Dog vil stoffer, som kan virke hormonforstyrrende i miljøet, reguleres under REACH, da kosmetikforordningen alene omfatter forbrugernes sundhed.

Men henblik på at få identificeret stoffer med hormonforstyrrende egenskaber igangsatte Kommissionen i 2015 en screening af ca. 600 kemikalier, herunder også stoffer, som anvendes i kosmetiske produkter. Analy-

sen viste, at 51 af disse stoffer bruges som ingredienser i kosmetiske produkter, hvoraf halvdelen allerede er forbudt, da de ikke kan anvendes sikkert i kosmetiske produkter. Listen kan ikke bruges til at træffe reguleringsmæssige beslutninger, men vil være et udgangspunkt til inden udgangen af 1. kvartal 2019 at få opstillet en prioriteret liste over potentielt hormonforstyrrende stoffer, som ikke allerede er omfattet af forbuddene fastsat i kosmetikforordningen. Disse stoffer skal efterfølgende vurderes af VKF, og på dette grundlag vil Kommissionen træffe passende foranstaltninger til at forbyde eller begrænse brugen af de forskellige stoffer i kosmetiske produkter. Medlemsstaterne, interessenter og den akademiske verden får inden da mulighed for at sende relevante data om stofferne til Kommissionen.

Samtidig vil kosmetikforordningen indgå i Kommissionens "fitness check" af, om relevant lovgivning lever op til formålet om at beskytte mennesker ved at minimere udsættelsen for hormonforstyrrende stoffer, som beskrevet ovenfor.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke udtale sig om Kommissionens meddelelse og rapport.

Nærhedsprincippet

Der redegøres ikke for nærhedsprincippet, idet der alene er tale om en meddelelse og en rapport fra Kommissionen.

Gældende dansk ret

Der er ikke specifik dansk lovgivning på området.

Konsekvenser

Meddelelsen og rapporten om hormonforstyrrende stoffer har ikke i sig selv lovgivningsmæssige konsekvenser. Der vil på sigt kunne være et behov for tilpasning af lovgivninger afhængig af udfaldet af fitness tjekket. Kommissionen forpligter sig imidlertid ikke til at foretage reguleringsmæssige handlinger men alene til at foretage en kvalitetssikring. Kommissionen har ikke præsenteret en tidshorizont for arbejdet.

Meddelelsen og rapporten om hormonforstyrrende stoffer har ikke i sig selv statsfinansielle eller erhvervsøkonomiske konsekvenser eller konsekvenser for EU's budget. Såfremt sagen måtte afføde konkrete forslag fra Kommissionen vil forslagets økonomiske konsekvenser blive vurderet i forbindelse med regeringens stillingtagen hertil.

Meddelelsen om hormonforstyrrende stoffer har ikke i sig selv konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Meddelelsen indeholder en række tiltag, der på sigt muligvis kan øge beskyttelsesniveauet. I rammen er minimering af den samlede eksponering af mennesker og miljø for hormonforstyrrende stoffer nævnt som et eksplisit mål. Øget fokus på forskning, oplysning og internationalt samarbejde kan også have positiv virkning på beskyttelsesniveauet i Danmark og globalt.

Rapporten om kosmetiske produkter for så vidt angår stoffer med hormonforstyrrende egenskaber har ikke i sig selv konsekvenser for beskyttelsesniveauet. Såfremt Kommissionens arbejde med at etablere en liste over potentielt hormonforstyrrende stoffer, som anvendes i kosmetiske produkter, resulterer i yderligere regulering, forventes det, at beskyttelsesniveauet påvirkes positivt. I rapporten er der dog ingen beskrivelse af, hvordan håndteringen af sådanne stoffer skal foregå fremover. Gennemgangen af kosmetikforordningen for så vidt angår hormonforstyrrende stoffer konkluderer, at Kommissionens holdning er, at stofferne kan vurderes på samme måde som andre stoffer.

Høring

Sagen har været i skriftlig høring i EU Miljøspecialudvalget.

Forbrugerrådet Tænk støtter generelt en mere ambitiøs tilgang.

Dansk Planteværn støtter generelt op om meddelelsen, men havde gerne set, at Kommissionen havde genovervejet muligheden for en risikobaseret tilgang til vurdering af hormonforstyrrende stoffer i forbindelse med godkendelse af pesticid-aktivstoffer.

Kosmetik- og hygiejnebranchen mener, at Kosmetikforordningens mekanismer samt VKF's sikkerhedsvurderinger fuldt ud er i stand til at tage højde for stoffers hormonforstyrrende egenskaber.

Dansk Planteværn bemærker, at meddelelsen ikke synes at være balanceret i sin tilgang til regulering under de forskellige sektorlovgivninger, og at pesticider bliver reguleret strammere end andre typer af stoffer, som ser ud til at blive mere halvhjertet reguleret.

EF har den klare holdning, at usikkerheden bør komme forbrugerne og slutbrugerne til gode og ser derfor gerne, at mistænkt hormonforstyrrende pesticider og biocider forbydes, indtil det kan afklares, om de er hormonforstyrrende.

DI bemærker, at meddelelsen om en ramme for hormonforstyrrende stoffer ikke er særlig konkret. Desuden fremhæves, at hvis der udvikles lister over hormonforstyrrende stoffer og mistænkte hormonforstyrrende stoffer, er der behov for en afvejet kommunikation, så listen ikke kommer til at fremstå som en *de facto* forbudsliste.

Brancheforeningen Dansk Vask-, Kosmetik- og Husholdningsindustri pointerer, at reguleringer ofte går for langsomt, men at eventuelle reguleringer af hormonforstyrrende stoffer bør ske på EU-niveau for at sikre lige konkurrencevilkår. De ser endvidere gerne, at udtalelser fra EU's videnskabelige komité om forbrugersikkerhed bør formidles mere klart.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Det forventes på baggrund af udtalelser til pressen, at Frankrig vil forholde sig kritisk til Kommissionens meddelelse. Regeringen er ikke bekendt med andre medlemsstaters holdninger til meddelelsen om en ramme for arbejdet med hormonforstyrrende stoffer eller rapporten om hormonforstyrrende stoffer i kosmetik.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen noterer, at Kommissionens meddelelse om en ramme for arbejdet med hormonforstyrrende stoffer adresserer forpligtelsen fra 7. Miljøhandlingsprogram om at minimere udsættelsen for hormonforstyrrende stoffer. Rammen indeholder desuden en fortsat prioritering af forskningsindsatsen på området, blandt andet i de såkaldte "cocktail-effekter", i eliminering af problematiske stoffer i produktions- og bortskaffelsesfasen og i udvikling af sikre alternativer. Desuden er der fokus på beskyttelse af særligt sårbare befolkningsgrupper som gravide og teenagere.

Regeringen ønsker dog en mere ambitiøs tilgang fra Kommissionens side i forhold til at handle på den viden, som man allerede har på området. Kommissionen forpligter sig ikke i forhold til reguleringsmæssige tiltag, men vil alene igangsætte et "fitness check" af relevante lovgivninger uden angivelse af tidshorisont. I den forbindelse finder regeringen, at Kommissionen bør se på al relevant lovgivning, herunder alle relevante dele af fødevarerlovgivningen. Desuden forholder Kommissionen sig ikke til, at de data, der skal til for at kunne konkludere, om et stof er hormonforstyrrende i henhold til de vedtagne kriterier for pesticider og biocider, ikke som udgangspunkt vil være tilgængelige under andre lovgivninger end pesticid- og biocidlovgivningen, da datakravene i pesticid- og biocidlovgivningerne er de mest omfattende. En horisontal tilgang med udgangspunkt i kriterierne for hormonforstyrrende stoffer i pesticid- og biocidlovgivningerne er ikke realistisk, da et tilstrækkeligt vidensniveau næppe kan opnås under andre lovgivninger end pesticid- og biocidlovgivningen, selv hvis datakravene i disse lovgivninger skærpes. Ydermere er det under kosmetikforordningen ikke længere tilladt at udføre dyreforsøg, hvilket medfører, at manglende data kan gøre det vanskeligt at identificere stoffer som hormonforstyrrende, med mindre de har andre anvendelser, hvor det er tilladt at gennemføre dyreforsøg.

Regeringen finder derfor, at der overordnet mangler en konkret handleplan med tidsplan for implementering af diverse tiltag. Regeringen finder endvidere, at datakravene i de relevante lovgivninger bør opdateres, så mulighederne for at identificere hormonforstyrrende stoffer forbedres.

Regeringen finder endvidere, at Kommissionen bør etablere en fælles EU-liste over hormonforstyrrende stoffer, således at myndigheders og virksomheders arbejde kan målrettes mod at nå målet om at minimere udsættelsen for hormonforstyrrende stoffer under de forskellige sektorlovgivninger, herunder kosmetik og legetøj. EU-listen bør omfatte stoffer, der er identificeret som hormonforstyrrende, såvel som stoffer, der *mistænkes* for at være hormonforstyrrende, og listen bør dynamisk opdateres i takt med ny viden om potentielt hormonforstyrrende stoffer opnås. Det overordnede formål med en sådan liste er at kunne vurdere behovet for regulering under relevante lovgivninger.

Endelig finder regeringen, at der som udgangspunkt bør indarbejdes en mekanisme i kosmetikforordningen og legetøjsdirektivet på linje med reguleringen af stoffer, der er skadelige for arveanlæggene, kræftfremkaldende eller skadelige for forplantningsevnen (CMR-stoffer). Det vil sige, at et stof med potentielt hormonforstyrrende egenskaber forbydes, med mindre man kan dokumentere sikker anvendelse af stoffet.

Det er i øjeblikket ikke afklaret, hvordan hormonforstyrrende stoffers skadelige effekter kan risikovurderes, og regeringen finder, at dette emne er væsentligt i forhold til regulering af hormonforstyrrende stoffer og derfor skal prioriteres.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Der er oversendt grundnotat til Folketingets Europaudvalg den 3. december 2018.

Notatet er ligeledes oversendt til Folketingets Miljø- og Fødevarerudvalg.